

---

## **Сулҳу ваҳдат- пойдевори ҳастии миллат**

Submitted by Ҳайати тадорукот on 26 June, 2020 - 11:31

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз баромадҳояшон чунин гуфтаанд: «Ҳар як фарди бедордили ҷомеа, ҳар як шаҳрванди бонангу номуси Тоҷикистон, ки барояш Ватан ва сарзамини аҷдодӣ қадру манзалат дорад, бояд сулҳу ваҳдатро чун гавҳараки чашм ҳифз карда, барои ободиву пешрафти кишвар ҷаҳду талош намояд».

Ваҳдати миллӣ ҳамчун омили муттаҳидсозандаи миллати тоҷик имкон фароҳам овард, ки бо истифодаи арзишҳои аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ пазируфташуда дар кишварамон таҳкурсии ташаккули ҷомеаи шахрвандӣ гузошта шуда, барои беҳтар гардидани сатҳи сифати зиндагии мардум, ободии Ватан ва ояндаи давлати соҳибистиклоламон заминаи мусоид муҳайё гардад. Сулҳу ваҳдат чун омили сарнавиштсоз, пойдевори ҳастии миллат ва арзишҳои муқаддаси миллӣ ҷовидона боқӣ хоҳад монд ва миллати тамаддунсози тоҷик фарҳанги сулҳҷӯиву сулҳофариро ба наслҳои оянда ҳамчун сарфарозӣ ба мерос хоҳад гузошт. Дар рӯзҳои аввали соҳибистиклол гардидани Тоҷикистон гурӯҳҳои алоҳидаи ҷомеаи кишвар таҳти таъсири андешаҳои тундгароёнаи тираву неруҳои бадҳоки хориҷӣ қарор гирифта, Ватани азизамон ба гирдоби низоъҳои дохилӣ ва баъдан, муҳолифати мусаллаҳона кашида шуд, ки дар натиҷа ҳатто хатари пароканда шудани миллати тоҷик ва аз байн рафтани давлати тозаистиклоли тоҷикон ба вучуд омада буд. Ҷанги шахрвандӣ барои иқтисодиёти кишвари мо хисороти азимеро ба бор оварда, боиси ҳалокати даҳҳо ҳазор одам гардид. Халқи тоҷик тавонист, ки ба орзуи деринаи мардумамон яъне сулҳу субот дар Ватанамон ноил гардад ва бо азви қавӣ барои эъмори давлате сайи талош намояд, ки дар он эҳтироми ҳуқуқи озодиҳои инсон дар мадди аввал қарор дошта бошад. Ваҳдати миллӣ дастоварди бузургтарин ва воқеан, таърихӣ тоҷикон мебошад, ки он маҳз дар натиҷаи ҳамбастагии мардуми кишвар ва азму талоши фарзандони содиқи халқамон муяссар гардидааст. Имрӯз мо ба шарофати пойдевори сулҳу субот давлат ва ҷомеаи нави шахрвандӣ бунёд карда истодаем, ки дар чунин низом муносибатҳои ҷамъиятиву сиёсӣ, шуур ва қобилияти фикрронии инсон аҳамияти куллан нава пайдо менамоянд. Дар шароити имрӯзаи кишвар бояд ба моҳияти арзишҳои ва ғояҳои демократии нава, тарзи зиндагӣ ва талаботи ҷомеаи адолатпарвар, ки мо бунёди онро марому мақсади ҳеш қарор додаем, ҷавобгӯ бошем. Ҳар як шахрванд ва ҳар инсон бояд муносибати худро ба ташаккули ҷомеаи пешрафта чун мавқеи шахрвандӣ ва қарзи фарзандии худ донад. Тоҷикон ҳамеша иттиҳоди ягонагии аҳли ҷомеа ва фалсафаи таҳаммулгароиро тарғибу ташвиқ намуда, бо намояндагони дигар миллатҳо, дину оин ва фарҳангҳо муносибати некбинона доштанд.

Ин маънӣ ҳанӯз се ҳазор сол пеш дар китоби муқаддаси ниёғони мо «Авасто» ба таври зайл омадааст: «Мо сулҳу саломатиро меситонем, ки ҷангу ситезаро дарҳам бикашад. Бишавад, ки мо бо ҳамаи ростону дурустон, ки дар саросари кишварҳо ҳастанд, ҳамкору анбоз бошем ва ба якдигар муҳаббату ёрӣ намоем». Намояндаи барҷастаи фарҳанги миллии мо Ҷалолиддин Балхӣ, ки яке аз поягузори мактаби фалсафаи ваҳдати умуминсонӣ мебошад, худро на тарсову яҳуд, на габру мусулмон, на шарқиву ғарбӣ, балки як инсонӣ ҳамаро фарогир ҳисобидааст, ки ин баландтарин ифодаи башардӯстӣ, омили рафъсозандаи низоъҳои минтақавӣ, қавмӣ ва фарҳангиву динӣ мебошад. Афкори Мавлонои Балхӣ, ки бештар ҳамдило аз ҳамзабони беҳтар медонад, собит месозад, ки ҷавҳари миллати тоҷик аз азал бо таҳаммулгаройи сиришта шудааст ва тоҷикон бо қавму миллатҳои дигар ҳамеша дар фазои сулҳу субот ва ҳамраъйиву дӯстӣ зиндагӣ доштаанд. Шоирон бо синаҳои шеърбору каломӣ пурэҷоз аз тамоми санъатҳои шеърӣ истифода бурда, истиқлолият ва сулҳу ваҳдати миллатамонро васф намуда, ба рӯҳияи мардум ҳусни тозае зам менамоянд. Аммо насле, ки даврони шӯравиро пушти сар кардааст, бо шунидани калимаи сулҳ ба ёди шоири ширинкалом Мирзо Турсунзода меафтад. Маҳз ин шоири зиндаёд тӯли фаъолияти кориаш ба мамолики дунё сафар карда, баҳри дӯстӣ рафоқат, барқарории сулҳ кӯшишҳои зиёде кардааст. Замоне, ки устод чун паҳнкунандаи ғояҳои сулҳпарварӣ дар ҷаҳон муайян гардид ва ашъори сулҳҷӯёнаи ӯ ба авҷи аъло расида буд, хонандаи он оид ба ҷангу нооромӣ ва талафоти ҷонӣ танҳо аз китобҳои таърихӣ тавассути матбуот тасаввурот дошту халос. Албатта, моҳияти ин калимаро дуруст дарк мекард, вале таъми ширини «сулҳ»-ро дар хуну пӯсти худ ҳанӯз эҳсос накарда буд. Танҳо баъди ҷанги шахрвандӣ, вақте ки мардуми заҳматкашидаи тоҷик ба сулҳу субот ноил гардиданд, бори дигар ба ашъори пурмуҳтавои Мирзо Турсунзода рӯй оварданд. Акнун барои ҳамагон маълум шуд, ки чаро замоне устод «Суруди сулҳ»-ро бо хуни дил ва тапиданҳои беоромӣ дил навишта будааст. Ба даст овардани ин неъматӣ бебаҳо, дар ҳақиқат басо душвору сангин аст. Мисраҳои зерин шоҳкорианд дар мавзӯи сулҳ, ки дар ҳама давру замон моҳияти худро гум намеkunанд:

Менависам ман суруди сулҳро бо хуни дил,  
Бо тапиданҳои беорому рӯзафзуни дил.

Яке аз асарҳои пурарзиши М.Турсунзода достони «Ҷони ширин» мебошад, ки дар бо баробари инъикоси бисёр масъалаҳои муҳимми замон, ба монанди дӯстию ҳамоҳангии халқҳо, мавқеи зан ва мароми ӯ дар ҷомеа, инчунин тараннуми сулҳ низ бо сабку услуби ҳосе таҳрезӣ шудаанд. Шоир ҳадафи сафарҳояшро ҳамчун вазифаҳои муҳими шаҳрвандӣ аз тарғибу ташвиқи сулҳу дӯстӣ ва баробарию бародарӣ мешуморад. Мунодии сулҳ аз ин вазифаи пурифтихори хеш болида шудааст.

Мо сафар дорем бо амри Ватан,  
Бо супоришҳои халқи ҳештан.  
Дӯстиро ҷустуҷӯ дорем мо,  
Аз амонӣ гуфтугӯ дорем мо.

Устод М.Турсунзода дар асари мазкур бо ҳисси баланди вафодорӣ ва садоқат нисбат ба оила моҳияти асосии ин ду калимаи муқаддаси «сулҳ» ва «дӯстӣ»- ро бо содагиву равонӣ чунин шарҳ додааст:

Ҷони ширин, бин, чӣ сон сулҳ аст зӯр,  
Бин, чӣ сон шуд дӯстӣ моро зарур.

Мирзо Турсунзода дар вақти сафарҳояш ба мамолики гуногуни кишварҳои Осиё ва Африқо, ҳангоме ки паёми сулҳро дар фазои минтақаҳо танинандоз мегардонид, ба ҳубӣ дарк намуда буд, ки мафҳуми сулҳ, яъне, идомаи зиндагӣ, ояндаи дурахшон ва абадият аст. Барои ҳамагон маълум буд, ки ҷанг танҳо барои ашхоси алоҳидаи манфиатҷӯву адолатпеша лозим аст ва қувваи аксарият ҷонибдори сулҳу дӯстист. Дар ҷое устод ақсуламали оммаро нисбат ба ин ду мафҳум чунин тасвир намудааст:

Сулҳ гӯӣ, мисли гул хандон шаванд,  
Ҷанг гӯӣ, аз ғазаб тӯфон шаванд.

\*\*\*\*

Шеъри Турсунзода рози ваҳдат аст,  
Ҳам суруди сулҳ бар ҳар миллат аст.

Оре, сулҳ мафҳумест бузургу пурборанг, ифодакунандаи амният, озоиштагӣ озодӣ, истиқлолият ва нишони ободию зиндагии ороми давлату миллат. Сулҳ таҷассумгари шодиву нишот, ҳамдигарфаҳмӣ, озоидихову ватандӯстист. Тавре шоири сулҳҷӯ Турсунзода гуфтааст:

Сулҳ дар гул- гул шукуфтанҳои ҷонон кишвар аст,  
Дар шуои офтоби толеи баҳру бар аст.  
Дар суруди аллаву бедор чашми модарон,  
Хоби орому табассумҳои хуррам кӯдакон.

Сулҳ дар ҳаёти имрӯзаи мардуми тоҷик ва фарҳангдӯст бо каломи «Ваҳдат» пайванд гардида, мафҳуми бештареро фарогир шуд. Акнун дар ҷумҳурии офтобрӯямон Тоҷикистон рӯзи 27-июн ҳамчун рӯзи Ваҳдати миллии ҷашн гирифта мешавад. Мардуми мо ин рӯзро чун рӯзи баҳамой, ҳамгирӣ, сулҳу оштии ва ваҳдату ҳамфикрии ҷашн мегиранд.

Сулҳу ваҳдат ифтихори миллати соҳибдилам,  
Васфи онҳоро намояд решаи ҷону дилам.  
Дар миёни қавмҳо пайвастагӣ моро аз он,  
Дарҷ бинмояд ситоиш, мардуми барнодилам.

## Сулҳу ваҳдат- пойдевори ҳастии миллат

Published on The Committee of Language and Terminology by the Government of the Republic of Tajikistan (<http://kumitaizabon.tj>)

---

Таманно мекунем, ки ҳамеша Тоҷикистон ваҳдатистони ҷаҳон бошаду ҳамбастагӣ ва ҳамдилии тамоми шахрвандони кишварамон раҳнамои мо ба уфуқҳои тозаи пешрафт гардад.

**Абдулов Ҷамолиддин**  
**ҳодими илмӣ Осорхонаи маорифи**  
**Академия таҳсилоти Тоҷикистон**

**Content rating:** 5

Average: 5 (2 votes)

### Category:

- [Ахбори рӯз](#) [1]

---

#### Source

**URL:** <http://kumitaizabon.tj/en/content/sulkhu-vakhdat-poydevori-khastii-millat?qt-quicktabs=1&page=2>

#### Links

[1] <http://kumitaizabon.tj/en/taxonomy/term/10>